

VRTEC JARŠE

Rožičeva ulica 10

1000 Ljubljana

Tel.:01/ 58 62 140

e-pošta:

vrtec.jarse@guest.arnes.si

<http://www.vrtec-jarse.si>

BRALNE PRAKSE V VRTCU JARŠE GLEDE NA RAZLIČNA STAROSTNA OBDOBJA

Branje otrokom v predšolskem obdobju pospešuje njihov vsestranski razvoj. Ugodno vpliva na porajajočo se pismenost, govorni razvoj in ustvarja temelj za kasnejše uspešno učenje branja v šoli. Glasno branje otrokom vpliva na razvoj govora in besedišče ter pomensko branje. Ob poslušanju pravljic se pri otroku razvijajo tudi domišljajske rabe jezika. Otroke navaja na knjigo kot vir znanja in estetskega užitka. Obenem pogloblja čustvene vezi med otroki in odraslimi, ki jim berejo. Branje je v predšolskem obdobju povezano z različnimi ustvarjalnimi dejavnostmi, med katerimi izstopa obiskovanje lutkovnih predstav (Jamnik, 2006).

Čudna skrivnost je v silicijevih kristalih, ki vodijo naše računalniško potovanje skozi medmrežje. Toda še večja skrivnost je v knjigah, kjer lahko samo s črkami preproste abecede potujemo skozi neskončno in čudovito medmrežje: medmrežje domišljije. (Drago Jančar).

KAKO BRATI?

Najboljša oblika branja v predšolskem obdobju je pripovedovanje, ki je lahko bodisi vezano na dogodke, spomine, doživljanje ali preprosto na tiskane medije. V predšolskem obdobju, predvsem v oddelkih prvega starostnega obdobja je to primarna oblika branja otrokom, ki se je poslužujejo vzgojiteljice.

Pripovedovane zgodbe živijo skozi izbiro besed, skozi barvo in moč njegovega glasu, skozi njegovo mimiko in gesto. Pripovedovanje ni le golo posredovanje zgodbe, je tudi zelo prefinjena oblika komunikacije med ljudmi, ki jo ne nazadnje posnemajo in se učijo tudi otroci (Štefan, 2003:15). Otrokom lahko glasno beremo tudi napol avtomatično, tako da se le delno zavedamo, kaj govorimo, pripovedovanje pa od govorečega zahteva polno prisotnost. S pripovedovanjem namreč krepimo otrokovo sposobnost poslušanja in koncentracije nasploh, širimo njegov domišljajski svet in s tem ustvarjamo temelje za večjo samostojnost in ustvarjalnost v mišljenju. Krepimo sposobnost dojetja jezikovnega izražanja, s kvalitetno izbranimi pripovedmi v otroku vzpostavljamo preizkušen sistem moralnih vrednot in mu ostrimo sposobnost lastnega presojanja situacij. Če se bomo pripovedovanja lotili, se ga bomo najbrž zaradi otrok. Vendar ob tem pridobivamo kompetence tudi mi, pripovedovalci in sčasoma jih bomo opazili: lažje bomo našli besede, s katerimi bomo nekaj želeli opisati, obogatila se bo naša domišljija, vzpostavili bomo drugačen, poseben odnos med nami in otrokom in s pravljicami vnesli VEČ reda in miru v naše vsakdanje življenje.

Kako beremo v Vrtcu Jarše?

Strokovne delavke v **oddelkih 1-2 starih otrok**, berejo otrokom večkrat na dan glede na željo otrok, spontano in predvsem individualno ali v manjših skupinah. Pri branju otroke lahko animirajo tudi z lutko, da pritegnejo pozornost in ohranjajo daljšo koncentracijo. Ko je dejavnost z branjem načrtovana, so najmlajši aktivni udeleženci, ki odgovarjajo na vprašanja, pokažejo na sliki, kaj vidijo, ipd. Otroci radi vidijo, da se jim ista slikanica večkrat prebere.

Cilj je poslušanje in sledenje krajši slikanici, kartonki. Za to so najbolj primerne IGROKNJIGE (odkrivamo zavahke, zvočni učinki, ipd). Cilj je tudi seznanitev s knjigo, primerno obračanje listov in

VRTEC JARŠE

Rožičeva ulica 10

1000 Ljubljana

Tel.: 01/ 58 62 140

e-pošta:

vrtec.jarse@guest.arnes.si

<http://www.vrtec-jarse.si>

spoštljivo in lepo ravnanje s knjigo. V vseh skupinah so urejeni knjižni kotički, kjer si otroci samoiniciativno in po lastni želji vzamejo kartonke, slikanice in z njo rokujejo, si ogledujejo slike.

V oddelkih 2-3, je branje že vsakodnevna, načrtovana dejavnost v jutranjem krogu oz. v manjših skupinah. Skupno branje se začne postopoma s krajšimi slikanicami in se skozi daljši čas postopoma podaljšuje. Vsebina slikanic se povezuje z drugimi dejavnostmi v vrtcu (likovna, glasbena ipd.). Otroci začnejo obiskovati knjižnico, kjer si sami izberejo slikanico, ki so vsak dan na voljo v igralnici, otroci pa jih lahko odnesejo tudi domov. O vsebinah slikanic se ob različnih dogodkih spontano pogovarjajo. Branje pravljic poteka po jutranji rutini, ko so otroci še umirjeni in imajo daljšo in boljšo pozornost. Vsebina slikanice se ponavlja tudi ob fotografijah iz slikanice, ki so izobešene po igralnici ali v knjižnem kotičku.

V skupinah 3-4, branje poteka pred spanjem, kjer pripovedovanje služi za umiritev. Branje slikanic lahko poteka tudi priložnostno. Skupno branje poteka v kombinaciji s pripovedovanjem ob slikanici ali branjem. Slikanicam se pridružijo tudi druge strokovne, tehnične knjige, ki so primerne tej starosti. Otroci tako ugotavljajo, da so knjige tudi odličen vir informacij. Začnemo uporabljati revije za predšolske otroke, zato branje izvajamo tako, da preberemo prispevke iz revije ali knjige, ki jih otroci samoiniciativno prinesejo od doma. Skupno branje je samostojna usmerjena dejavnost ali pa je ubod v nadaljnje dejavnosti.

V skupinah 4-6, je branje načrtovana, skupna dejavnost preko projektov, ki potekajo v skupini (ogled novega Cicidoja, obiski knjižnice – pravljичne urice, Ciciuhec projekt). Lahko je pravljica izhodišče za spoznavanje nove teme v skupini ali pa je tudi podlaga že izbrani temi, kjer se določena področja podkrepijo z branjem (npr. Čustva – izberemo slikanice s tako tematiko). Izvaja se tudi več oblik skupnega branja: v jutranjem krogu, pred počitkom, v času proste igre v manjši skupini na pobudo otrok. Tudi tukaj vse bolj posegajo po strokovnih knjigah in otroke učijo, da je knjiga odličen vir informacij. Še vedno je podlaga za pripovedovanje fotografija. Izbrane fotografije nato polepijo po igralnici, da lahko otroci spontano in skozi dan ponavljajo in utrjujejo vsebino pravljice. Po skupnem branju strokovne delavke ponudijo tudi druge oblike utrjevanja vsebine: preberejo še enkrat manjši skupini otrok, otroci sprašujejo o vsebini, z otroci se pogovarjajo o vsebini ali pa preberejo še kaj drugega. Pred branjem se otrok pozove, da prisluhnejo, da si najdejo miren in udoben kotiček ter se poskrbi, da lahko vsi otroci vidijo slike. Med branjem se dovoli, da otroci sprašujejo. Lahko pa je dobra motivacija branje le enemu otroku in nato se iz radovednosti spontano ustvari večja skupina otrok, ki prisluhnejo in se pridružijo.

Branje se spodbuja tudi doma preko vključitve v različne projekte (knjižni nahrbtnik, Ciciuhec).

V vseh starostnih obdobjih pa je najbolj pomembno to, da je vsebina slikanice strokovni delavki ljuba, saj je vsebina potem podana bolj doživeto, energično. Branje naj postane del vsakdanje rutine poleg spontanega branja. Zahtevnejše besedne zveze, ki se redko uporabljajo ali še niso v njihovem vsakdanjem besednjaku, jih po potrebi razložimo.

Skozi pripovedovanje ponujamo otrokom možnost sklepanja, kaj se bo zgodilo, sodelovanja in izbiranja zaključka slikanice. Vse to spodbuja asociativno razmišljanje, vživljanje v zgodbo in razmišljanje.

VRTEC JARŠE

Rožičeva ulica 10

1000 Ljubljana

Tel.: 01/ 58 62 140

e-pošta:

vrtec.jarse@guest.arnes.si

<http://www.vrtec-jarse.si>

PRIPOROČILNI SEZNAMI ZA DOBRE SLIKANICE IN KNJIGE ZA OTROKE

- Strahopetko
- Krokodokodil
- Snežaki v vrtcu
- Zgodba o Ferdinandu
- Pedenjpedov vrtiljak
- Rada bi vedela, kaj je s tem Filipom
- Malce nevidna
- Tiho, tukaj beremo
- Koza Kuningunda
- Zmajček Bim, Nana in mala opica
- O krokodilih, putkah in miselnih igrah
- Pravljice za igro
- Maruška
- Maruška Potepuška
- Zamenjam bratca
- Vse slikanice od Charile in Lole
- Pet kužkov išče pravega
- Trska in Bajsa Debelajsa
- Velikonja Čeljustnik
- Babica pripoveduje
- Lahko pokukam v tvojo pleničko
- Bi se gnetli na tej metli
- Kakaduji
- Jure in Jaka
- Obisk za medveda; Lahko noč za medveda
- Čudovite leteče medveda knjige gospoda Morissa Lessmora
- Ernest in Tinka
- Nevarno!
- Bobek in barčica
- Andrej in PIKI
- Osorni težnež
- Veliki lov na pošast
- Fižolina
- Oliver hoče objem
- Mirko se razjezi
- Na dvorišču
- Ste kje videli slona?
- Na igrišču
- Gospod Vesel in gospa Mrak
- Sneg
- Dedkov otrok

VRTEC JARŠE

Rožičeva ulica 10

1000 Ljubljana

Tel.:01/ 58 62 140

e-pošta:

vrtec.jarse@guest.arnes.si

<http://www.vrtec-jarse.si>

- Na hitrem hribu
- Sitnobe sitne
- Trol in Oliver
- Velika knjiga o čustvih
- Pbegli objem
- Simon in Skocek
- Zaspi, Sanja
- Joj, te uši
- Velika rdeča škatla bombonov
- Pika
- Pritisni tukaj
- Zbirke pravljic založne Mladinske knjige (pravljčni cvet. Čudežno drevo, Medvedi in medvedki ipd.)
- Zbirka Miška Tipa
- Drugačen
- Pujsa imamo za soseda
- Vse slikanice avtorja Julie Donaldson
- Enci benci na kamenci
- Sovica Jokica
- Beni in rdeča Rubi
- Popolno
- Lov na medveda,
- O kravi, ki je lajala v luno
- Zlata mačja preja (zbirka pravljic Svetlane Makarovič
- Ojoj, Boris
- Zvitorepek in tri jajca
- Zakaj Lunina vila in Sončni princ ne živita več skupaj?
- Zaključljene zvonček
- Zelo lačna gosnica
- Piščanček Pik
- Mali modri in mali rumeni
- Medvedkov dedek
- Trije dobri možje in Ljubezen
- Kotiček na koncu sveta
- Sovica jokica
- Koštrun Prepiron ali kako se lahko izognemu prepiru
- Vampirčka je v temi strah
- Pogrešali te bomo, babica
- Bav, bav
- Ti je nerodno
- Mamica in očka sta se skregala
- Cicido in Ciciban revija

VRTEC JARŠE

Rožičeva ulica 10

1000 Ljubljana

Tel.:01/ 58 62 140

e-pošta:

vrtec.jarse@guest.arnes.si

<http://www.vrtec-jarse.si>

Povezave na spletne strani priporočilnih seznamov za knjige in slikanice:

- <http://www.mklj.si/branje/ciciuhec>
- <http://www.mklj.si/zlata-hruska>